

СТРАЈАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРЪУЈВОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

БРОЈ 5 ПАРА

Стар Редакције в Ам-
булстраније Косма-
ска ул. бр. 22

Цео лист се даје у Ам-
булстрацију. Цена
у рубљама.

Издавана се сваког
дне у примају. — Руко-
писи се не враћају.

Печатња, рукописи, ко-
паи и све остало шта
се односи на лист,
свати одговорности.

Букурешки Уговор

БУКУРЕШТ, 3. септембра

Посланици Србије и Грчке посетили су Братијана, да би сазнали гледиште Румуније у питању Букурешког Уговора. Иако се одговор сматра за тајну, ипак се сазнаје, да је Братијано изјавио, да ће Румунија Букурешки Уговор штитити оружаном руком.

Наше бојиште

— На Сави и Дунаву —
(Извештај Врховне Команде)

КРАГУЈЕВАЦ, 3. септ.

У току 1. септембра на дунавском фронту спречено је непријатељу утврђивање код Базјаша. У току ноћи између 1. и 2. септембра на савском фронту непријатељ је покушао прелаз са два чамца у близини Врџачке Апе, али је за времена опажен и враћен натраг.

Д-р Богдан Медаковић

Изишло је прво у „Политици“, па пре неки дан је и г. Стеван Павловић донео један чланак у „Балкану“ о Д-ру Богдану Медаковићу, председнику хрватско-славенскоме сабору. Ствар је у овоме:

Хрватски бан Скерлец прочитао је у хрватскоме Сабору писмо, које треба да је Д-ра Б. Медаковића, у коме он, као председник Сабора, саопштава Сабору, да не може суделовати седницама ради тога, што су га њога, Франковци толико увредили у последњем заседању Сабора, да он даље с њима не може радити.

После прочитања тога писма посланици из коалиције се узврполише и напослетку је изишло коментаришање, да рукопис тога писма није Медаковићев, да о његовоме боравку не зна ни његова породица и да се већ појавила сумња о мистериозном нестанку Д-ра Б. Медаковића.

Опет један од аустријских швиндлераја, кјих се она не може отрести ни у тренутцима своје пропасти. Д-ра Медаковића неће нестати. Простор нашега листа не дозвољава, да будемо опширни, али и најкра-

ћа сличница биће јасна.

На конференцији у Фијуми, која је позната под именом „Ријечка Конференција“ заступљени су били сви идеални Југославени из Хрватске са Славонијом, Баната и Бачке, Далмације, Босне и Херцеговине и првака мађарске опозиције. Главне тачне те конференције биле су, да се Хрватка и Славонија са Далмацијом слију у једну државу, а Босна и Херцеговина да припадну Србији и Црној Гори. У оно доба мислило се, да би то био изванредан успех за Јужне Словене.

Аустрија са потчињеном јој угарском владом разбуцала је остварење тих закључака. Као најјаче средство за уништавање тога програма, створена је у Загребу

То је једна страна листа, преврћимо сад другу страну листа.

Српско јунаштво у турскоме рату; историска пораз над Аустријанцима узбудило је оне Хрвате са Ријечке Конференције и сад им мало оно, што су на тој конференцији закључили. Они траже сад безусловно уједињење целе Југославије са Србијом. Ти идеални Хрвати и Далматинци, који се до последњег часа борише против коалиције, напустили су своје отаџбине и иду и проповедају ту идеју по Паризу, Лондону, Риму и Петрограду, они говоре у име својих народа, јер су њихови стварни представници. Аустрија хоће њима да створи устук.

Рабош

Читам ту пре неки дан у једноме листу: како је средишни Одбор Нар. Посланика наредио Месном Одбору за Београд да разреши од дужности једнога члана овога одбора. И тада се сетих, како ме је једно вече, пре неколико месеци, један пријатељ, кад смо једно вече седели пред „Руским Царем“ показао прстом на овога члана одбора, и на једног младича у војничком оделу али који врши дужност „Лиферанта, сина једног познатог бајалина са Дорћола; како се нешто веома важно судећи по покретима и гримасама одговарају. И збиља му је пријатељ погодно. Све оно што ми је до

вече казао, да ће се догодити испунило је се.

Аргус

Национална економија

Са конференције шљиварских трговаца

У најкраћим цртама морамо изнети трговину са сувом шљивом и пекмезом.

На европској пијаци имаде искључиво ових сувих шљива: француских око 5.000 вагона годишње, српских око 4.000 вагона годишње, босанских око 3—3 и по хиљаде вагона годишње, и италијанских око 1000 вагона годишње. Као прекоморски увоз појављује се на европској пијаци и калифорниска шљива, али у незнатној количини. По највише представља дезерт ради своје особите крупноће (40—45 комада у пола килограма).

Највећи потрошачи сувих шљива и пекмеза јесу све западне државе почињући од западне половине А.-Угарске на даље, а међу њима је најјачи потрошач Немачка. Србија је ту трговину водила у три правца. Дунавом до Регенсбурга, железницом на Пешту, Одерберг. Беч Баденбах са картирањем у Штетину за извоз, који иде за Шведску и Норвешку и картирање Хамбург, Бремен, што иде за Енглеску. Трећи и најновији је пут Солун—Бенова за робу, која иде за Швајцарску, јужну Немачку и Рајнске области.

Од свију тих путера данас је остао једини пут Солун за сва даља места, куда наша шљива иде. За нашу су шљиву затворене пијаци у А.-Угарској и Немачкој, а све остале су отворене. За целу пак Европу босанске шљиве ће имати искључиво пијаци у А.-Угарској и Немачкој, који су јаки потрошачи шљива и њих ће војне власти по свој прилици и реквизирати, ако их тамо буде било и ако су у опште прилике допустиле, да се могу прерадити. Према томе, на европској пијаци, (осим А.-Угарске и Немачке), појавиће се само француска, српска и нешто талијанска и калифорниска шљива. Сутра ћемо наставити.

Женски свет

Шта карактерише жену.

Осим физиолошких способности које су у многоме разноврсне код човека и жене, постоји један велики део опште својствених карактерних разлика између човека и жене.

Те је разлике врло верно запазио Анри Боп, сарадник рубрике женског света у париском часопису „Прентан“ Ми их износио у изводу пред наше читаоце:

„Хладнокрвност је код људи распрострањена у 80 %. Жене уопште не познају ту врлу особину.“

„Кад је човек сујетан ми га критикујемо као неку неподесну реткост. А ја сам, пак, уверен да нема ни једне жене која није сујетна.“

„Љубоморан човек у тренутку освете обично се маша за најстрашнија средства, већином по њега убиствена. Жена, на против, побеђује у љубомори искључиво љубомором.“

„За зло неморала крива је поглавито жена, зато што она баца семе на плодно земљиште. Жена је извор неморала, човек је први суд у коме се неморал даље односи, или чува да се не би у незнању разлио.“

„Жена је лакверна, злобна и милосрдна. Човек је само имитација тога некад добра некад рђава.“

„Човек воли, да би могао за неког да се жртвује. Жена воли само зато, да би неко подносио жртве за њено добро, а често и за њене неосноване прохтеве.“

„Код жене је развијен осећај на рачуи газума, код човека је то обратило.“

Вор.

На Галипољу

— Елиер моли за мало мира —

Солун, 2. септ.

По једној депеши из Букурешта, румунски листови имају извештај из Цариграда, да је међу турским групама на Галипољу овладао очајно стање услед оскудице у свима потребама. Услед

ПИВНИЦА „РУСКИ ЦАР“

извештава своје поштоване посетиоце, да је добила већу количину

Јагодинског пива

235

2-5

Имам на продају 600 буради

пекмезарских добрих; коме је потребно нека се обрати потписатоме:

Љубомир Ристић

271 18-20

хотелијер „Касине“ у Крушевцу.

Част ми је известити поштоване потрошаче да сам у мојим

Фабрикама конзерва и пекмеса у Крагујевцу

спремиле и прерадиле за наступајућу сезону све врсте конзервисаног поврћа и меса. Нарочито и на домаћи начин израдио сам већу количину пекмеза у бурадима од 50 кгр. Исти ћу продавати по динара 65-100 кгр. нето, буре се неваплаћује. Све поручбине се шаљу железницом на повуку.

Израдићу више вагона пекмеза са кожомрицом за извоз, а исти ћу продавати и на буре по динара 42-100 кгр. у бурадима од 180 кгр.

Фабрика ће на захтев потрошача слаати ценовник својих израђевина.

233,4-5

ПРЕПРОДАВЦИМА и ПОТРОШАЧИМА

Окановића Нарцис Крем

Ко од препродаваца или потрошача жели да има за продају или употребу

Оригинални Окановића Нарцис Крема

нека изволи упутити поштом празне тегле са или без кутија на следећу адресу: С. Окановићу Лешјанинова ул. бр. 36. — Ниш, одакле ће у замену добити уз доплату поштом онолико пуних, колики је број празних тегли послао.

232,4-5

НАЈНОВИЈЕ

Ђероламо Ровеша

Први љубавник

РОМАН

с италијанског

Б. Т. СТЕФАНОВИЋ

Цена 250 д.

КЊИЖАРА „НАПРЕДАК“

— БЕОГРАД —

Кнез Милошева бр. 3.

237,1-3

ШТАМПАРИЈА

Љ. Бојковића — „Брка“

Потребује два ученика, Ступити могу одмах.

ЛИТОГРАФИЈА

Косте М. Бојковића

Маседонска 21.

Има готових војничких дописних карата и продаје по 0.40 лин. 100 ком. Поручбине из унутрашњости шаље на доплату.

239 1-200

ПОДЛИСТАК

Pierre Loti

Madame Hrysantème

После свих ових [микро-скопских] јела, долази једна грдна дрвена чинија оклована бакром, која би била довољна и Голијату, а вапуњена до врха компотом од јабука.

Онда се покупе све безбројне чинијце и поклопци, мрвице се стресу с рогозине, која увек мора бити чиста — и обед је довршен.

XXIII

...2. августа...

На једном раскршћу у граду певала је једна улична певачица. Сакупно се силам свет, да је слуша, па смо се задржали и ми ја. Хризантема и Ив.

Била је још сасвим млад, мало подебела, но до ста лепа, ударала је по својим гитру преврћући очима, као да изводи Бог зна како тешко уметничко дело. Главу је спустила увлачећи подбрадак, да би могла извести што пуније тонове. На тај начин давала је страховито хрпаве тонове као каква жаба и као неки трбушар — што овде означава највиши трагички стил.

Ив баца на њу срдит поглед:

— Забога, рече, то је... (и у љутини није могао наћи праве речи којом би дефинисао глас ове певачице) — то је глас... жабе кркетуше... — И погледа ме готово запрепашћено, да сазна, шта ја о томе мислим.

Био је веома рђаво расположен јер сам му наредио да овога дана узме

сламни шепир с подигнутим ободом, која му се никакко није свиђао.

— Врло ти добро стоји, — почнем га уверавати.

— Тако? И то ми ви кажете?!.. А мени се чини као сврачије гњездо.

Пажњу са певачице и шешира скренула нам је једна поворка, која је изгледала као поворка. Напред су ишли свештеници у првим огртачима, који су личили на католичке фратре. Као главна особа псоворке, мртваца, носио се назад седећи у лепој и завореној носиљки. Иза њега скакутала је чета „музма“, скривајући своја на смејана лица под танким копренама и носећи у осветљеним вазима увенуло косово цвеће; коме је лишће било посребљено. То већ припада потребној церемонији. Поворку је завр-

шавао велики број левих и кокетних жена, које су са тешком муком задржавале смех. Свака од њих носи сунцобран, на којима су веселим бојама насликани лептири и роде...

Долазе до нас, а ми се повлачимо у страну, да им отворимо пролаз. Хризантема се наједанпут озабиља, а Ив скине с главе своје „сврачије гњездо“.

Дакле ипак приноси мртваца! У први сам мах сумњао, јер је врло мало личило на потреб...

Псоворка се улутила оним висовима око Нагсакиа, која су посути гробовима. Тамо ће се једни покојник сахранити заједно са носиљком, а ваге с посребљеним лишћем пометати око гроба.

— Наставиће се —